T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019 / 355
KARAR NO : 2019 / 360
KARAR TR : 20.5.2019

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.Sigorta A.Ş.
Vekili : Av. S. T.
Davalı : Batman Belediyesi Başkanlığı
Vekili : Av.M. E.B.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkili şirkete sigortalı 21 ... 306 plaka nolu aracın, 21.03.2016 tarihinde sürücüsünün sevk ve idaresinde, Batman İli Tilmeç Mah. İbni Sina Anadolu Lisesi Karşısı, Kelebek Mobilyadan Bahçeşehir Koleji istikametine seyir halinde iken, kamu kurumu tarafından önlem alınmadan dökülen toprak yığınına çarparak takla atması neticesinde maddi hasarlı ve yaralanmalı trafik kazası meydana geldiğini; yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşun da kazanın meydana gelmesinde kusurlu olduğunun tespit edildiğini; kaza neticesinde düzenlettirilen ekspertiz raporunda aracın hasar bedelinin 14.500,00 TL olduğu, onarılamayacak derecede hasarlanması nedeniyle pert total işlemi yapılarak sigortalıya 17.05.2016 tarihinde 30.000,00 TL ödemede bulunulduğunu; aracın sovtajı (hurda hali) müvekkil şirket tarafından 15.400,00 TL.'ye satıldığını; davalının kazanın meydana gelmesinde %75 oranında kusurlu olduğu kabul edilerek, kalan hasar bedeli olan 14.500,00 TL.'nın, yüzde yetmiş beşine tekabül eden 10.950,00 TL'nin tahsili için davalı kuruma yazılı başvuruda bulunulduğunu, ancak kurum tarafından ödeme yapılmadığı gibi başvuruya da cevap verilmediğini ifade ederek; fazlaya ilişkin olan 10.950,00 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek ticari faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BATMAN İDARE MAHKEMESİ: 9.5.2017 gün ve E:2017/723, K:2017/648 sayı ile, "(…)2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1., "Kapsam" başlıklı 2., 10., 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. ve maddesinde; "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği Geçici 21. Maddesi hükümlerine; 2918 sayılı Kanunun 110. maddesinin 1. fıkrasının iptali istemiyle yapılan itiraz başvurularını inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26.12.2013 tarih ve E:2013/68, K:2013/165 sayılı kararına yer verdikten sonra; "Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında; "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca tüm yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar durumundadır.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; olayda, 21 ... 306 plakalı aracın, Batman İli, Tilmeç Mahallesi İbni Sina Anadolu Lisesi Karşısı, Kelebek Mobilya'dan Bahçeşehir Koleji istikametine seyir halinde iken, kamu kurumu tarafından önlem alınmadan dökülen toprak yığınına çarparak takla atması sonucu meydana gelen trafik kazası nedeniyle oluşan zararın tazmini istemiyle açılan iş bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, adli, idari ve askeri yargı kolları arasındaki görev uyuşmazlıklarını çözmekle görevli Anayasal kurum olan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2918 sayılı Yasanın 110. maddesinin yürürlüğe girdiği 19.01.2011 tarihinden itibaren benzer uyuşmazlıklarda istikrarlı olarak verdiği kararlarda, adli yargının görevli olduğuna işaret edilmektedir.

Nitekim, benzer nitelikteki uyuşmazlıklarda Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi'nin 11/04/2017 tarih ve E:2016/3547, K:2017/609 sayılı karar ile 11/04/2017 tarih ve E:2016/3464, K:2017/610 sayılı kararları da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine…" karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4.İdari Dava Dairesince, 16.1.2018 gün ve E:2017/3217, K:2018/8 sayı ile, istinaf başvurusunun reddine kesin olmak üzere karar verilmiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Batman 1.Asliye Hukuk Mahkemesi: 25.12.2018 gün ve E: 2018/84, K:2018/627 sayı ile, "(…) Dava, 21 DF 306 plakalı araç sürücüsünün Batman ili Tilmerç mahallesinde bulunan Kelebek Mobilyadan Bahçeşehir Koleji istikametine seyir halindeyken kamu kurumu tarafından önlem alınmaksızın dökülen toprak yığınına çarpması ve takla atması neticesinde maddi hasarlı ve yaralanmak meydana gelen trafik kazası sonucu yapılan ödemelere ilişkin rücu davasıdır.

Her ne kadar Batman İdare Mahkemesinin 2017/723 Esas, 2017/648 Karar sayılı hükmü ile İdari Yargının görevsizliğine karar verilmiş ise de olay anlatımından idarenin önlem almaması neticesinde kaza meydana geldiği anlaşılmakla; idarenin kusurlu veya kusursuz eylem ve işlemleri sonucunda verdiği zararlar nedeniyle 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/b maddesi gereği idare mahkemelerinde tam yargı davası açılabilir. Davalı Belediye Başkanlığı bir kamu tüzel kişisi olup, kamusal kurallar çerçevesinde faaliyet gösterdiğinden, eylem ve işlemleri de kamusal niteliktedir. Somut olayda davanın anılan davalıya yöneltilmesinin nedeni hizmet kusurudur. Belediyelerin yaptığı eylem ve işlerde gerekli güvenlik önlemlerini alması idari bir işlem olduğuna göre, bundan kaynaklanan uyuşmazlıklara ilişkin davaların, idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir. Bu nedenle davanın, davalı belediyeye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası olarak açılması gerektiği anlaşılmakla davanın görev dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine (Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 2015/5559 Esas - 2016/6246 Karar sayılı kararı) karar verilmiştir.

Dava konusu uyuşmazlık hakkında daha önce idare mahkemesince de görevsizlik kararı verildiğinden karar kesinleştiğinde talep olması halinde olumsuz yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi için dosyanın uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle USULDEN REDDİ ile mahkememizin GÖREVSİZLİĞİNE…" karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17.Hukuk Dairesi: 19.3.2019 gün ve E:2019/574, K:2019/588 sayı ile, "(…) mahkemece, dava dosyasındaki yargılamayı durdurmak suretiyle (2247 sayılı UMK m. 19/1), her iki dosyanın kül halinde yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararı beklenilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmediği" gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan kabulüne, Batman 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 25/12/2018 tarih, 2018/84 esas ve 2018/627 karar kararının HMK'nun 353/1-a, 4. maddesi uyarınca kaldırılmasına karar vermiş, dosya mahal mahkemesine gönderilmiştir.

BATMAN 1.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 5.4.2019 gün ve E:2019/176 sayı ile, "(…)Her ne kadar Batman İdare Mahkemesinin 2017/723 Esas, 2017/648 Karar sayılı hükmü ile İdari Yargının görevsizliğine karar verilmiş ise de olay anlatımından idarenin önlem almaması neticesinde kaza meydana geldiği anlaşılmakla; idarenin kusurlu veya kusursuz eylem ve işlemleri sonucunda verdiği zararlar nedeniyle 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/b maddesi gereği idare mahkemelerinde tam yargı davası açılabilir. Davalı Belediye Başkanlığı bir kamu tüzel kişisi olup, kamusal kurallar çerçevesinde faaliyet gösterdiğinden, eylem ve işlemleri de kamusal niteliktedir. Somut olayda davanın anılan davalıya yöneltilmesinin nedeni hizmet kusurudur. Belediyelerin yaptığı eylem ve işlerde gerekli güvenlik önlemlerini alması idari bir işlem olduğuna göre, bundan kaynaklanan uyuşmazlıklara ilişkin davaların, idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir. Bu nedenle davanın, davalı belediyeye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası olarak açılması gerektiği anlaşılmakla; uyuşmazlık hakkında daha önce idare mahkemesince de görevsizlik kararı verildiğinden yargılamanın durdurularak, olumsuz yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi için dosyanın uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

KARAR: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Batman İdare Mahkemesinin 2017/723 E. 2017/648 K. Sayılı dosyası aslının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmek üzere istenilmesine,

2-Dava konusu hususta yargı yolu caiz olmaması nedeniyle mahkememizin görevsiz olduğu kanaatine varılarak olumsuz yargı uyuşmazlığının çözümlenmesi için her iki dosyanın kül halinde UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE,

3-Uyuşmazlık Mahkemesi Kanununun 19. maddesi gereğince uyuşmazlığın çözümüne değin yargılamanın DURDURULMASINA…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 20.5.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari ve adli yargı yerleri arasında görev uyuşmazlığının doğduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararının davalı idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; 21 ... 306 plakalı araç sürücüsünün Batman ili Tilmerç mahallesinde bulunan Kelebek Mobilyadan Bahçeşehir Koleji istikametine seyir halindeyken, kamu kurumu tarafından önlem alınmadığından bahisle dökülen toprak yığınına çarpması ve takla atması neticesinde meydana gelen maddi hasarlı ve yaralanmalı trafik kazası sonucu araçta oluşan 10.950,00 TL'nin, ödeme tarihinden itibaren işleyecek ticari faizi ile birlikte davalı idareden rücuen tahsili istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Batman 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 5.4.2019 gün ve E:2019/176 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

-

-

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Batman 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 5.4.2019 gün ve E:2019/176 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 20.5.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ